



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. An Deus possit supplere causalitatem Materiæ, & formæ, &
quomodo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

nem educationis ad e ductum, qualis est causalitas materiae respectu formae, esse intrinsecus adveniens; ergo unio non est causalitas respectu formae, cum sit relatio extrinsecus adveniens. Nec valet dicere, Doctorem loqui de relatione inductionis, quae se tenet ex parte agentis; Quia non est potior ratio, quare haec esset intrinsecus adveniens, & non relatio educationis ad e ductum, nam quemadmodum agens extrinsecum per verum influxum formam educit de potentia materiae, ita etiam materia in suo genere concurrat, per verum influxum ad e ductam illam, cum aequè dependeat ab ea in fieri & conservari. Denique uni tam bene competit descriptio relationis intrinsecus adveniens, ac alteri, ergo.

x. **Probatur eadem pars, secundo:**

Deus potest supplere causalitatem materiae respectu formae; ergo unio non est causalitas materiae: probatur consequentia, quia Deus nequit supplere unionem: probatur etiam antea, quia potest Deus totum formam dare & praestare quod praestabat ei materia, sed hoc est supplere causalitatem eius, quam tamen nequit supplere respectu unionis, quia Deus non potest facere aliqua, esse unita sine unione eis superaddita.

Tertio Potest haberi unio materiae ad formam, absque eo, quod materia causet illam materialiter; ergo unio non est causalitas materiae; consequentia optima est, quia quae separari possunt, idem esse nequeunt: probatur ergo antea, quia datur defectus unio ad animam rationalem in materia absque eo, quod anima causetur a materia, sicut etiam in materialibus formis contingere potest, nam si Deus produceret extra subiectum aliquam formam, verbi gratia, lapidis vel ignis, sicut non implicat, & postea illam uniret materiae, in tali casu materia verè uniretur formae, & tamen eam non causeret materialiter; ergo unio nequit esse causalitas materiae.

Nec valet dicere, aliquam unionem non esse causalitatem, esse tamen alias, quia est eadem ratio; nam in primis unire & causare sunt disparata; ergo etiam unio & causa, & consequenter nunquam possunt coincidere; patet antea, quia uniri significat passivè, causare verò significat influxum in effectum activè. Deinde patet illam impertinenter haberi, quia datur unio sine dependentia & influxu causativo, ut in anima rationali, & e contra datur dependentia, & influxus causativus sine unione, ut contingit in causa efficiente & finali.

Probatur ultima pars, tum ex Auctoritate Aristotelis saepe & potissimum 2. Phys. & 5. Met. asserentis: materiam esse ex quo aliquid fit, atqui particula ex melius exprimit causalitatem eductivam materiae ad formam, quam particula in, cum non omne quod est in materia, sit ex materia, ergo: tum Ratione, quia per illud bene explicatur causalitas causae respectu causati, per quod formaliter absolutum causae influit in absolutum causati, & virtute cuius nequit intelligi absolutum causae, quin praetelligatur tanquam naturam praecedens absolutum causantis, sed per respectum illum ex quo,

tanquam ex subiecto, forma educitur, verè intelligitur subiectum influere esse in formam, & ex vi illius educationis implicat intelligere absolutum formae, quin praetelligatur tanquam naturam prius absolutum subiecti, ergo &c.

QUAESTIO III.

An Deus possit supplere causalitatem materiae & formae & quomodo?

Quaestio procedit tam de causalitate, quam materia & forma exercent respectu compositi, quam respectu sui invicem; unde

Dico 1. Deus in nullo genere causa potest supplere causalitatem materiae vel formae, respectu compositi. Ita Doctor 1. d. 2. q. 2. n. 10. & post eum communis sententia. Et

Probatur primo: Auctoritate D. Bernardi. Lib. 5. de consid. cap. 7. ubi dicitur: Neg. enim subiectum fieri potest forma enim est.

Probatur secundo: Materiam & formam causare compositum, nihil est aliud, nisi concurrere ad constitutionem eius per modum partis, sed Deus in nullo genere potest concurrere per modum partis; ergo non potest supplere causalitatem earum; probatur minus, quia concurrere per modum partis, arguit simpliciter imperfectionem, quae in Deo ne quidem cogitari debet.

Probatur tertio: Supplere materiae causalitatem respectu compositi, nihil est aliud, nisi in composito habere rationem materiae, vel esse materiam, sed Deus nequit esse materia aut materiale quid, ergo: probatur mi. quod habet rationem materiae debet esse principium mutabilitatis & mutationis, sed Deus non potest esse principium intrinsecum tale, cum sit infinitus, ergo. Idem dicitur de forma, nam habere rationem formae, eiusque causalitatem supplere, est esse formam & partem quidditative constituentem compositum, & determinantem materiam ad certam & determinatam speciem, quae Deo nullam rationem convenire possunt.

Dices: Omnis causa secunda dependet à Deo in essendo & causando; ergo cum quicumque concurrat iuxta specialem modum causandi eius: subsumo, sed quidquid facit Deus cum causa secunda, potest se solo facere, ergo. & negando consequentiam, quia Deus non semper concurrat in eodem genere causae, si causa secunda imperfectionem involvat, quia tunc concurrat in genere aliquo eminentiori, scilicet in genere causae efficientis: quare dist. subsumptum: Potest se solo facere in genere causae efficientis, aut alterius eminentioris, quae imperfectionem non involvat, concedo subsumptum, quae involvit imperfectionem, nego subsumptum &

Dico 2. Deus in nullo genere causa potest supplere causalitatem formae, nec materia in proprio genere, bene tamen in genere causae efficientis.

Probatur prima pars: Effectus istius causalitatis non distinguitur entitatively à forma

forma in subiecto existente, ut lignum esse calidum formalissimè aliud non est, quàm habere calorem, sed talis effectus nequit præstari à causa efficiente, vel in genere causæ efficientis; ergo in nullo genere potest Deus supplere: manifestat, quia non est assignabilis alius modus, quo subiectum denominaretur tali denominatione extrinsecà: probatur mi. modus causandi causæ efficientis fit per productionem effectus ab ea realitèr distincti, sed effectus causæ formalis non potest sic fieri, ergo: probatur mi. quia fit per communicationem suæ entitatis subiecto.

Probatur secunda pars: Quia causalitas materiæ est educatio & sustentatio formæ, sed hæc nequit fieri, nisi per subiectionem sustentantis ad rem sustentatam, sed Deus nequit in se recipere & sustentare formam; ergo nequit supplere hanc causalitatem.

Probatur tertia pars: Quia in Eu-
charistia existit quantitas, & tamen non subie-
ctatur in materia, ergo. Deinde potest Deus
conservare formam sine unione ad materiam,
solâ actione conservativâ, quâ antecederet
conservabat in materia.

Dices contra prima pars. VI.

Forma unitur materiæ unione, quæ est in materia; ergo potest Deus se ipsum unire subiecto, sine mutatione & imperfectione receptionis, per solam terminationem materiæ inexistentis. R. negando ant. Quia forma non potest uniri subiecto sine aliqua mutatione sui, & hæc mutatio non fit, nisi per receptionem unionis, quâ intrinsecè formalitèr dicitur unita subiecto, quod debet informare.

DISPUTATIO IV.
DE CAUSA EFFICIENTE CREATA.

Dari causam efficientem res defectu non vertitur amplius in dubium, quàmvis nonnulli olim, teste Averoe, opinati sint, nullam causam creatam dari, quæ aliquid produceret, sed Deum tantummodo ad presentiam caloris producere calorem, ad presentiam ignis ignem, ad presentiam nivis frigus & sic de cæteris. sed hæc deliria fuisse veterum, probat tum fides ex Concilio Tridentino damnante omnes eos Sess. 6. Can. 4. qui dicunt liberum arbitrium nihilominus agere, sed habere se passivè & mortuo modo, & ex ipsa Sacra Scriptura, quæ varios effectus rebus, & causis creatis adscribit, ut sunt omnia merita & demerita, probat item ratio, quia videtur inconceptibile, quod non ego hanc descriptionem faciam, sed Deus solus ad presentiam manus meæ, cum illa charta & calamo sit sæpè præsens, nullam tamen descriptionem faciat, imò non apparet, cur natura providerit de tot tamq. diversis organis & instrumentis hominum, brutorumq. ad producendos diversissimos effectus, & sibi proportionatos, si Deus ad presentiam nudam eos produceret, cum posset ad presentiam auris producere visionem, & ad presentiam oculi auditionem; si enim ipse est, qui omnia operatur, non potest demonstrari, cur ad presentiam hujus potius producat effectum, quàm alium. Et licet censeret possit, præmittendam disputationem, vel de causa in communi, vel de causa efficiente prima, quia tamen nihil causa in Deo, & creatura potest esse commune, sicut nihil est esse, ideo de causa creata disputationem inchoandam putavi, ut quemadmodum natura, ita etiam doctrina, ab imperfectioribus progredere ad perfectiora, imò perfectissimum Deum, ideo pronuncietur.

QUÆSTIO I.

Quid sit causa Efficiens?

Aristoteles plures tradidit causæ efficientis definitiones, vel potius descriptiones, tum in Metaphysica, tum Physica. Prima est: Causam efficientem esse primum principium per se, à quo procedit actio, vel motus atq. effectus; Altera, quam habet s. Metaph. t. 2. est, quod sit principium primum mutationis & quietis, quæ definitiones à nonnullis recipiuntur veluti bonæ & adæquate; ab aliis contra rejiciuntur, veluti in sufficientes & non abs re, nam prout in terminis jacent, neutra unquam mihi arrisit, graves etenim patiuntur difficultates, in primis enim non explicatur satis ejus causandi ratio, cum aliis conveniat, ut fini, tempori, loco, &c. quibus verè competit, nam finis est primum principium, & quidem magis primum, quàm sit effi-

ciens, cum finis efficientem moveat, materia item primum principium est omnis mutationis, & sic de aliis. Denique certum est naturam esse primum principium mutationis & quietis ejus, in quo est, si ergo causa efficiens etiam est tale principium, quomodo igitur inter se differunt? Propter has & similes difficultates Authores passim recedunt ab Aristotele, quàmvis non negem, quin posset etiam commodè salvari & explicari. Itaque ut meam mentem & descriptionem proponam, notandum, quod non intendam aliam descriptionem dare, quàm causæ efficientis ad compositum Physicum, prout est una ex quatuor causarum generibus, non verò, ut comprehendat efficiens creativum, quod causare & efficere potest sine motu & mutatione. Unde ad quæstionem, quam breviter expediam,

DICO: causa efficiens propria, Physica & principalis bene describitur, quod sit causa extrinsecà, per se realitèr influens esse in effectum, ipsam ex ratione

II. Describitur causa efficiens.